

Svensk Vindenergis inspel till EU:s strategiska agenda 2024–2029

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att komma med inspel till EU:s strategiska agenda 2024–2029. Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. Elproduktionen från vindkraft förväntas öka från 33 TWh år 2022 till 56 TWh år 2026 i Sverige. Merparten av denna ökning är satsningar från Svensk Vindenergis medlemsföretag. Sverige elektrifieras i snabb takt. Land- och havsbaserad vindkraft har stor potential att redan idag bidra till den elektrifiering som är nödvändig för klimatomställningen i industri- och transportsektorerna. En elektrifiering som går i takt med industrins behov stärker också den svenska konkurrenskraften. Inom EU förväntas elproduktionen från vindkraften öka från 15 procent år 2022, till 32 procent år 2030 och 48 procent till år 2050.

Sverige har en målsättning om att skala upp dagens elproduktion från 170 TWh per år till minst 300 TWh per år senast 2045. Ett flertal rapporter från både branschföreningar och expertmyndigheter visar dock på att behovet av storskalig ny elproduktion kommer behövas redan under 2030-talet. Ska vi klara en sådan utbyggnad är det viktigt att vi har likartade spelregler i Sverige som övriga EU. Svenska företag har redan idag en nyckelroll i leverantörskedjan av exempelvis vindkraft både till land och till havs samt för moderna och robusta elsystem.

Sammanfattning av Svensk Vindenergis synpunkter

- Alla EU:s medlemsstater måste ställa om för att uppnå åtaganden till 2030, 2040 och 2050. För de som är sena blir det dyrt och är negativt för konkurrenskraften. Regeringen borde driva på för ett ambitiöst 2040-mål där kommissionens rekommendation utgör en miniminivå i förhandlingarna
- En omfattande elektrifiering baserad på förnybarenergi är en nyckel för att EU ska kunna nå ambitiösa klimatmål till 2040. Det behövs därför en omfattande utbyggnad av förnybar elproduktionen och vindkraften är det enda kraftslag som kan byggas ut så snabbt och i den skala som behövs i närtid.
- Det är av stor vikt att nästa kommission ser till att nuvarande energi-, klimat-, miljö- och transportmål, och den lagstiftning som ska genomföra målen, snabbt genomförs av medlemsstaterna.

Utvecklade synpunkter på förslagen

Sverige bör driva ett ambitiöst 2040-mål för EU

EU och dess medlemsstater har redan åtaganden till 2030 och målet om att nå netto-nollutsläpp av växthusgaser senast 2050 med strävan att uppnå negativa utsläpp. I februari lämnade kommissionen en rekommendation om mål till 2040, som innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 90 procent till 2040 jämfört med 1990 års nivåer. Enligt EU:s vetenskapliga råd för klimatfrågor gjorde bedömningen att utsläppen behöver minska med 90–95 procent till 2040 för att kunna nå målet om nettonoll-utsläpp senast 2050. Kommissionens rekommendation ligger därmed i nederkanten av rådets rekommendation.

Alla medlemsstater måste ställa om, och för de som är sena blir det dyrt och är negativt för konkurrenskraften. EU-kommissionen har nyligen konstaterat att medlemsländernas utkast till uppdaterade nationella energi- och klimatplaner – däribland Sveriges – är otillräckliga för att nå de nuvarande EU-målen. Sverige har ett nationellt mål om att nå nettonoll-utsläpp av växthusgaser senast 2045 och negativa utsläpp därefter, vilket gör det viktigt att driva på för att även resten av EU ska ställa om så tidigt som möjligt så att marknadsvillkoren blir rättvisa. Svensk Vindenergi uppmuntrar därför regeringen att driva på för ett ambitiöst 2040-mål där kommissionens rekommendation utgör en miniminivå som resultat i de kommande förhandlingarna.

Vindkraften behövs för elektrifiering i tid

Det är en betydligt mer effektiv klimat- och näringspolitik att se till att Sverige klarar klimatmålen på hemmaplan med hjälp av elektrifiering, i stället för att köpa dyrt utsläppsutrymme från andra EU-länder där tillgången dessutom är osäker. Ett upplägg där Sverige väljer att köpa utsläppsutrymme från andra länder skulle leda till att Sverige i praktiken betalar för andra länder att behålla eller stärka sin långsiktiga konkurrenskraft, snarare än vår egen.

En omfattande elektrifiering baserad på förnybar energi är en nyckel för att EU ska kunna nå ambitiösa klimatmål till 2040, och den förutsätter tillgång till el till rimliga priser. Som det ser ut nu drivs EU:s ekonomi fortfarande främst av icke-förnybar energi, och omkring 70 procent av det slutliga energibehovet inom transport, byggnader och industri är beroende av bränslen som släpper ut koldioxid. Det behövs därför en omfattande utbyggnad av produktionen av fossilfri el och vindkraften är det enda kraftslag som kan byggas ut så snabbt och i den skala som behövs i närtid. När den nya institutionella cykeln inleds 2024 har Europa en unik möjlighet att vidta konkreta åtgärder för att uppnå klimatmålen till 2030, 2040 och 2050.

Investeringar i nätinфраstruktur, smarta lösningar, elsystem och flexibilitetslösningar

Om vi vill bygga ett koldioxidneutralt Europa måste vi se viktiga investeringar i nätinфраstruktur, smarta lösningar, projekt för förnybar energi och för att stärka Europas gröna arbetskraft – och EU:s politik bör inriktas på att uppnå detta mål. Att sätta elektrifiering baserad på förnybar energi i centrum för den strategiska agendan 2024–2029 kommer att sätta Europa på rätt spår för att nå

nettonollutsläpp samtidigt som det ger stora fördelar för EU:s medborgare och ekonomi. Nya elektrifierade lösningar möjliggör för slutanvändarna att spara energi och fatta mer överkomliga beslut som minskar koldioxidutsläppen från deras transport-, uppvärmnings- och industriprocesser.

Detta kräver elsystem som växer och utvecklas snabbt, och att kommissionen utarbetar ett ramverk och en marknadsdesign för att skala upp investeringar i flexibilitetslösningar inklusive stödmekanismer, och möjliggöra användningen av dynamisk elprissättning och tidsanpassade nättariffer för att stimulera flexibilitet på efterfrågesidan. Den otillräckliga bedömningen av behoven av kraftsystemsflexibilitet och bristen på lämpliga marknadsincitament har gjort att Europa är beroende av fossilbaserad elproduktion.

Nuvarande energi-, klimat-, miljö-, och transportmål ska genomföras av medlemsstaterna

Det är av stor vikt att nästa kommission ser till att de nuvarande energi-, klimat-, miljö- och transportmålen, och den lagstiftning som ska genomföra målen, i paketen Clean Energy och Fit-for-55 snabbt genomförs av medlemsstaterna. Exempel på behovet av att genomföra sådan lagstiftning är förnybartdirektivet krav på att främja förnybar elproduktion och elnät genom bland annat kortare tillståndprocesser, och att anta de delegerade akter som krävs under direktivet. Först då kan Europa skörda frukterna av storskalig elektrifiering av energianvändningen. Kommissionen bör övervaka framstegen när det gäller elektrifiering och stödja medlemsstaterna att nå sina mål genom nära samarbete i genomförandet av deras nationella energi- och klimatplaner.

Stockholm 2024-03-28

Daniel Badman
Vd
Svensk Vindenergi